

FIȘA DISCIPLINEI

Patrologie și literatură post-patristică I

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Patrologie și literatură post-patristică I			Codul disciplinei	OLR8881
2.2. Titularul activităților de curs					
2.3. Titularul activităților de seminar					
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	C
				2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					2
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					6
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				22	
3.8. Total ore pe semestru				50	
3.9. Numărul de credite				2	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 50%, cu materiale didactice specifice indicate de profesor; Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Citirea textelor pe care le indică profesorul pentru orele de seminar.

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit tolerant - Proiectarea curriculară, cu respectarea adevărurilor de credință, conform textelor sacre și mărturisirilor de credință proprii, și a criteriilor și principiilor psihopedagogice - Identificarea și analiza contextului cultural, religios și istoric în comunități și organizații - Enunțarea principiilor teologice și a valorilor spirituale relevante dezvoltării societății - Gestionarea metodelor și mijloacelor de comunicare eficientă în context intercultural - Implementarea valorilor și practicilor religioase pentru formarea spirituală și morală, cu scopul de a răspunde problemelor concrete de viață
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate, conștiinciozitate și responsabilitate socială, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară, pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Să introducă studentul în sfera cunoașterii vieții, operei și contribuției doctrinare a figurilor majore ale literaturii patristice din perioada post apostolică.
7.2 Obiectivele specifice	- Studentul să fie familiarizat cu textul patristic și cu normele elementare de lectură și interpretare a lui. - Studentul să înțeleagă atât aspectele filologice și istorice legate de opera patristică, cât și dezvoltarea în istorie (perspectiva diacronică) a teologiei Sfinților Părinți. - Studentul să-și însușească noțiunile teologice fundamentale ce se regăsesc în scrierile patristice. - Să înțeleagă contextul elaborării acestor scrieri. - Să conștientizeze consecințele ecleziologice și doctrinare ale operelor Sfinților Părinți și ale scriitorilor bisericești și a actualității lor pentru viața și misiunea Bisericii în lumea contemporană. - Să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Sfinții Părinți, întrupare teologică a Tradiției și a etosului Bisericii: Sfinți Părinți, învățători, scriitori bisericești, scriitori creștini, doctori ai Bisericii.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Prolegomene: definiție, obiect, periodizare, literatura și colecțiile patristice, genurile literale ale operelor patristice.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	1 prelegere
Părinții apostolici. Simbolul Apostolic. Învățătura celor doisprezece apostoli (Didahia). Clement Romanul: clarificări	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	3 prelegeri

conceptuale, cauzele care au dus la apariția literaturii post-apostolice, calea vieții și calea morții, compendium liturgic, prescripții disciplinare, ierarhia bisericească.		
Sfântul Ignatie al Antiohiei. Sfântul Policarp al Smirnei: viața, opera, hristologie, eclesiologie, sfaturi practice.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Părinți apologeti: reprezentanți, caracteristici ale literaturii apologetice, teologia apologetilor în liniile ei directoare	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Sfântul Iustin Martirul și Filosoful: teoria lui <i>logos spermatikos</i> , importanța profețiilor Vechiului Testament, teologia Sf. Iustin, viziunea sa integratoare	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Sf. Irineu al Lyonului: lupta sa împotriva ereziilor, teologia Sf. Irineu	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Tertullian și exclusivismul creștinismului: raportarea sa față de păgâni, raportarea sa față de iudei, Tertullian și filosofia, teologia lui Tertullian	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Sf. Ciprian al Cartaginei: contextul pastorației sale, problemele pastorale și soluțiile oferite, teologia Sf. Ciprian (cu referire specială la eclesiologia sa)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri

Bibliografie

I. Bibliografia obligatorie:

- Ioan G. Coman, *Patrologie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1956; Sfânta Mănăstire Dervent, 1999
- Idem, *Patrologie*, vol. I, II, III, EIBMBOR, București, 1984, 1985, 1988
- Stylianos Papadopoulos, *Patrologie*, vol. I, traducere de lect. dr. Adrian Marinescu, Editura Bizantină, București, 2006
- Constantin Voicu, *Patrologie*, vol. 1, Editura Basilica, București, 2009
- Remus Rus, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Editura Lidia, București, 2003
- Claudio Moreschini, Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. I, II/1, II/2, Editura Polirom, Iași, 2001, 2004, 2004
- Hans von Campenhausen, *Părinții greci ai Bisericii*, Editura Humanitas, București, 2005
- Idem, *Părinții latini ai Bisericii*, vol. I și II, Editura Humanitas, București, 2005
- Ioan I. Ică jr, *Canonul Ortodoxiei*, vol. I, *Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis/Stavropoleos, 2008
- *Scrierile Părinților Apostolici*, traducere, note și indici de pr. dr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1995 sau în colecția Părinți și Scriitori Bisericești vol. 1, EIBMBOR, București, 1979
- Claudio Moreschini, *Istoria filosofiei patristice*, Polirom, Iași, 2009.

II. Bibliografie opțională:

- *Apologeți de limba greacă*, traducere, note și indici de pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Olimpiu Căciulă, pr. prof. D. Fecioru, PSB 2, EIBMBOR, București, 1980
- *Apologeți de limbă latină*, traducere de prof. Nicolae Chițescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol și prof. David Popescu, introducere, note și indici de prof. Nicolae Chițescu, PSB 3, EIBMBOR, București, 1981
- Tertullian, *Tratate dogmatice și apologetice*, Editura Polirom, Iași, 2007.
- Jaroslav Pelikan, *Tradiția creștină, o istorie a dezvoltării doctrinei*, vol. I, vol. II, vol. III, vol. IV, vol. V, Editura Polirom, Iași, 2004, 2005, 2006, 2006, 2008
- Jonathan Hill, *Istoria gândirii creștine*, Editura Casa Cărții, Oradea, 2007
- Frances Young, Lewis Ayres, Andrew Louth, *The Cambridge History of Early Christian Literature*, Cambridge University Press, 2004
- Wilhelm Pratscher (ed.), *The Apostolic Fathers. An Introduction*, Baylor University Press, 2010
- Patrick J. Hamell, *Handbook of Patrology*, Alba House, New-York, 5th edition, 1991
- Johannes Quasten, *Patrology*, vol. I, II, III, IV, Christian Clasic Ave Maria Press, Notre Dame, IN, f.a.
- Joseph Tixeront, *A Handbook of Patrology*, translated by S.A. Raemers, Kessinger Publishing's Legacy Reprints, f.a.
- Otto Bardehewer, *Patrology*, translated by Thomas J. Shahan, Freiburg im Breisgau & St. Louis, Mo., 1908
- Nicolae Corneanu, *Patristica Mirabila, pagini din literatura primelor veacuri creștine*, ediția a II-a revăzută, Editura Polirom, Iași, 2001
- Fr. Tadros Y. Malaty, *Lectures in Patrology. The Apostolic Fathers*, Sporting-Alexandria, Egypt, 1993.
- *Manuscrisele de la Marea Moartă*, traducere de Simona Dumitru, Editura Herald, București, 2009.
- Clayton N. Jefford, *Reading the Apostolic Fathers. An introduction*, Hendrickson, 1996
- Jean Daniélou, *Les symboles chrétiens primitifs*, Éditions du Seuil, 1961.
- J.N.D. Kelly, *Early Christian Creeds*, Continuum, 1972.
- Bradley Paul Nystrom, *Holos Anthropos: An Historian's Reading of the Early Christian Fathers*, PhD Dissertation, University of California, 1981.
- Frederick Copleston, *Istoria filosofiei. I. Grecia și Roma*, Ed. All, București, 2008.
- Christopher Stead, *Philosophy in Christian Antiquity*, Cambridge University Press, 1994.
- Daniel Benga, *Metodologia cercetării științifice în teologia istorică*, Editura Sofia, 2005
- *Scrierile Părinților Apostolici*, traducere, note și indici de pr. dr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1995 sau în colecția Părinți și Scriitori Bisericești vol. 1, EIBMBOR, București, 1979
- George Edmundson, *The Church in Rome in the First Century. An Examination of various controverted Questions relating to its History, Chronology, Literature and Traditions*, Longmans, Green and Co., London, 1913.
- Clément de Rome, *Épître aux Corinthiens*, Introduction, Texte, Traduction, Notes et Index par Annie Jaubert, col. *Sources Chrétiennes*, Les Éditions du Cerf, 1971.
- J. Patout Burns Jr., *Cyprian the Bishop*, Routledge, London, 2002.
- Charles Thomas Brown, *The Gospel and Ignatius of Antioch*, Peter Lang, New York, 2000.
- Ignace D' Antioche, Polycarpe de Smyrne, *Lettres*, Introduction, Texte, Traduction, Notes et Index par P. Th. Camelot,, col. *Sources Chrétiennes*, Les Éditions du Cerf, 1958.
- Eric Osborn, *Irenaeus of Lyons*, Cambridge University Press, 2003.
- John Behr, *Ascetism and Anthropology in Irenaeus and Clement*, Oxford Scholarship Online, 2000 (traducere rom.: *Ascetism și antropologie la Sfântul Irineu de Lyon și Clement Alexandrinul*, Ed. Doxologia, Iași, 2016)

- Matthew C. Steenberg, *Of God and Man. Theology as Anthropology from Irenaeus to Athanasius*, T&T Clark, 2009.
- Rick Rogers, *Theophilus of Antioch. The Life and Thought of a Second-Century Bishop*, Lexington Books, 2000.
- Eric Osborn, *Tertullian, First Theologian of the West*, Cambridge University Press, 2000.
- David Rankin, *Tertullian and the Church*, Cambridge University Press, 1995.
- Geoffrey D. Dunn, *Tertullian*, Routledge, London and New York, 2004.
- A. Hilhorst (ed.), *The Apostolic Age in Patristic Thought*, Brill, Leiden-Boston, 2004.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
<i>Seminarul va aprofunda temele de la curs, aplecându-ne asupra textelor Părinților discutați în acest semestru, încercând să abordăm în limba originală (greacă sau latină) pasajele importante.</i>	Proiectarea de texte în limba originală, citirea, analizarea și comentarea lor.	Seminarul ajută și la exersarea limbilor clasice (greacă și latină), pe care studenții le au în planul de învățământ.
Bibliografie		
Idem cu cea de la curs		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
	Capabilitatea situării în timp și spațiu a Părinților Apostolici	EXAMEN condiționat de: 1. prezența la curs în proporție de 50%; 2. predarea portofoliului de seminar.	75%
10.4 Curs	Cunoașterea vieții, operelor celor mai importante și a contribuției teologice specifice fiecărei lucrări.		
	Demonstrarea competențelor reale de actualizare a mesajului patristic în vederea		

	transmiterii lui înspre contemporani.		
	Înțelegerea și însușirea problematicei tratate la curs și seminar.	Prezentarea unui portofoliu care va conține schițe ale problemelor dezbătute la seminar	25%
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu temele teologice discutate.		
	Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice.		
10.6 Standard minim de performanță			
•			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
03.04.2025

Semnătura titularului de curs

Pr. alt

Semnătura titularului de seminar

Pr. alt

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

Dr. Căpățână

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".